

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

18. oktoober 2011 *

Kohtuasjas C-406/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaad) 16. oktoobri 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. oktoobril 2009, menetluses

Realchemie Nederland BV

versus

Bayer CropScience AG,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal, kohtunikud A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, E. Juhász, D. Šváby, M. Berger (ettekandja) ja E. Jarašiūnas,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

kohtujurist: P. Mengozzi,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. jaanuari 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Realchemie Nederland BV, esindajad: *advocaat* J.A.M. Janssen ja *Rechtsanwalt* T. Diekmann,
- Madalmaade valitsus, esindaja: C. Wissels,
- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja S. Unzeitig,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A.-M. Rouchaud-Joët ja R. Troosters,

olles 5. aprilli 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artiklit 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32) artiklit 14.
- ² Taotlus esitati Realchemie Nederland BV (edaspidi „Realchemie”) ja Bayer Crop-Science AG (edaspidi „Bayer”) vahelises vaidluses, mis käsitleb Madalmaades sellise kuue kohtuotsuse täitmist, mis Landgericht Düsseldorf (Saksamaa) tegi Bayeri esitatud hagi alusel, mis põhines patendist tulenevate õiguste rikkumise väitel, ning millega kõnealune kohus keelas Realchemie’l teatavaid pestitsiide Saksamaale importida ning neid seal omada ja turustada.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 44/2001

3 Määruse nr 44/2001 põhjendused 6 ja 7 on sõnastatud järgmiselt:

„(6) Selleks et saavutada tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste vaba liikumine, on vajalik ja asjakohane, et kohtualluvuse ning kohtuotsuste [tunnustamise ja] täitmise eeskirju reguleeritaks ühenduse õigusaktiga, mis on siduv ja vahetult kohaldatav.

(7) Käesoleva määruse reguleerimisala peab hõlmama kõiki peamisi tsiviil- ja kaubandusajade peale teatavate selgelt määratletud asjade.”

4 Määruse nr 44/2001 põhjendustes 16 ja 17 on ette nähtud:

„(16) Tulenevalt vastastikusest usaldusest õigusemõistmisse ühenduses tunnustatakse liikmesriikide kohtuotsuseid automaatselt ilma täiendavate menetlusteta, välja arvatud juhul, kui vaidluse aluseks on kohtuotsuse tunnustamine.

- (17) Sama vastastikuse usalduse põhimõtte tõttu peab olema kord, millega ühe liikmesriigi kohtuotsus teises liikmesriigis jõustatakse, tulemuslik ja kiire. Selleks tuleks deklaratsioon kohtuotsuse jõustatavuse kohta tegelikult välja anda automaatselt pärast esitatud dokumentide formaalset kontrollimist, ilma et kohus saaks omal algatusel esitada käesoleva määruse kohaseid jõustamata jätmise põhjusi.”

- 5 Määruse nr 44/2001 põhjenduses 19 on ette nähtud:

„Tuleks tagada [27. septembri 1968. aasta Brüsseli konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 1972, L 299, lk 32; edaspidi „Brüsseli konventsioon”)] ja käesoleva määruse vaheline järjepidevus ning selleks tuleks ette näha üleminekusätteid. Järjepidevust on vaja ka Euroopa Ühenduste Kohtu tõlgendustes Brüsseli konventsiooni kohta ning 1971. aasta protokollil, mis käsitleb tõlgendamist Euroopa Kohtu poolt, muudetud redaktsioonis (EÜT 1998, C 27, lk 28)] tuleks kohaldada ka kohtuasjade suhtes, mille menetlus on käesoleva määruse jõustumise ajal pooleli.”

- 6 Määruse artikli 1 lõiked 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajades suhtes igat liiki kohututes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusajades suhtes.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata:

- a) füüsiliste isikute õigus- ja teovõime, abielusuhtest tulenevate varaliste õiguste, testamentide ja pärimise suhtes;
- b) pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetluste suhtes;
- c) sotsiaalkindlustuse suhtes;
- d) vahekohtute suhtes.”

7 Vastavalt määruse artiklile 32 on „[k]äesoleva määruse kohaldamisel [...] otsus iga-sugune liikmesriigi kohtu lahend, sealhulgas dekreet, määrus, resolutsioon või täite-määrus, samuti kohtuametniku otsus kohtukulude kohta.”

8 Määruse nr 44/2001 artiklis 34 on sätestatud:

„Otsust ei tunnustata:

[...]

- 2) kui otsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, välja arvatud juhul, kui kostja ei algatanud otsuse vaidlustamise menetlust siis, kui tal oli selleks võimalus;

[...]”.

- 9 Määruse artikkel 43 on sõnastatud nii:

„1. Kumbki pool võib täitmismääruse taotluse kohta tehtud otsuse edasi kaevata.

2. Apellatsioonkaebus esitatakse III lisas nimetatud kohtusse.

3. Apellatsioonkaebust menetletakse vaidlustatud kohtuasjade menetluskorra kohaselt.

4. Kui pool, kelle vastu täitmist taotletakse, ei ilmu taotleja algatatud menetluseks apellatsioonikohtusse, kohaldatakse artikli 26 lõikeid 2–4 ka siis, kui kõnealuse poole alaline elukoht ei ole üheski liikmesriigis.

5. Apellatsioonkaebus täitmismääruse peale tuleb esitada ühe kuu jooksul alates selle teatavaks tegemisest. Kui selle poole alaline elukoht, kelle suhtes täitmist taotletakse, on muus liikmesriigis kui selles, kus tehti kohtuotsuse täitmismäärus, on kaebuse esitamise tähtaeg kaks kuud alates kuupäevast, mil määrus edastati isikule või tema elukohta. Olenemata kaugusest ei või tähtaega pikendada.”

Direktiiv 2004/48

¹⁰ Direktiivi 2004/48 põhjenduses 3 on kinnitatud, et „[i]ntellektuaalomandi õiguste tõhusate jõustamismeetmeteta tõrjutakse uuendusi ja loometegevust ning investeerimist vähenevad. Seega on vaja tagada ühenduses intellektuaalomandi materiaalõiguse, mis on käesoleval ajal *acquis communautaire*’i ulatuslik osa, tõhus rakendamine”.

¹¹ Direktiivi 2004/48 põhjendused 8–11 on sõnastatud järgmiselt:

„(8) Erinevused liikmesriikide intellektuaalomandi õiguste jõustamisvahendite süsteemide vahel toovad kahju siseturule nõuetekohasele tegutsemisele ning on võimatu tagada, et intellektuaalomandi õigused ühenduses tervikuna on samaväärsel tasemel kaitstud. Selline olukord ei soodusta vaba liikumist siseturul ega loo tervet konkurentsi edendavat keskkonda.

(9) Praegused erinevused viivad samuti intellektuaalomandi materiaalõiguse nõrgenemiseni ning siseturule killustumiseni sellel alal. [...] Liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine sel alal on seega oluline eeltingimus siseturule nõuetekohasele toimimisele.

(10) Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide seadustikke, et tagada siseturul kõrge, võrdväärne ning ühetaoline kaitsetase.

(11) Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole kehtestada tsiviil- ja äriasjade õiguslase koostöö, jurisdiktsiooni, otsuste tunnustamise ja jõustamise kooskõlastatud juhiseid või tegeleda kohaldatavate seadustega. Ühenduse vahendid kõnealuste küsimuste reguleerimiseks on olemas ning põhimõtteliselt on need võrdselt rakendatavad ka intellektuaalomandi puhul.”

¹² Direktiivi 2004/48 artiklis 1 on ette nähtud, et see „käsitleb intellektuaalomandi õiguste jõustamiseks vajalikke meetmeid, menetlusi ja õiguskaitsevahendeid.”

¹³ Direktiivi I peatüki artikli 2 „Kohaldamisala” lõikes 1 on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks meetmete kohaldamist, mida kohaldatakse või võidakse kohaldada ühenduses või siseriiklikes õigusaktides kuni selleni, et need meetmed soosivad enam õiguste valdajaid, kehtivad käesolevas direktiivis sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid kooskõlas artikliga 3 mis tahes intellektuaalomandi õiguste rikkumise kohta, nagu on sätestatud ühenduse õigusaktides ja/või vastava liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.”

¹⁴ Direktiivi II peatüki 1. jao artiklis 3 „Üldised kohustused” on sätestatud:

„1. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid käesolevas direktiivis kirjeldatud intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks. Menetlused, protseduurid ja õiguskaitsevahendid on õiglased ega ole asjatult keerulised või kulukad ega sisalda põhjendamatuid ajalisi piiranguid ega põhjendamatuid viivitusi.

2. Meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning neid rakendatakse viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja ette näha kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu.”

15 Direktiivi 2004/48 artiklis 14 „Kohtukulud” on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et mõistlikud ja proportsionaalsed kohtukulud ja muud kulud kannab üldiselt kaotaja pool, välja arvatud siis, kui see on ebaõiglane.”

Siseriiklikud õigusnormid

Saksa õigusnormid

16 Saksa tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Zivilprozessordnung; edaspidi „ZPO”) §-id 890 ja 891 on sõnastatud järgmiselt:

„§ 890

Teost hoidumise ja toimingu talumise kohustuse sundtäitmine

1. Kui võlgnik ei ole täitnud teost hoidumise või toimingu talumise kohustust, määrab esimese astme kohus võlausaldaja taotlusel võlgnikule sunniraha ning selle tasumise

võimatuse korral aresti või aresti kuni kuus kuud. Igakordselt võib sunniraha määrata kuni 250 000 eurot ning aresti määrata kokku kaks aastat.

2. Sunniraha või aresti määramisele peab eelnema vastav hoiatus, mille – juhul, kui see ei sisaldu juba kohtuotsuses, millega kohustus määrati – teeb vastava taotluse olemasolul esimese astme kohus.

3. Võlgnikku võib võlausaldaja taotlusel kohustada esitama ka teatud ajaks tagatise, mis katab igasuguse hilisema kahju, mis tekib kindlaksmääratud aja jooksul mis tahes muust rikkumisest.

§ 891

Menetlus, võlgniku ärakuulamine, kohtukulude kindlaksmääramine

Paragrahvides 887–890 tehtavad otsustused lahendatakse määrusega. [...]”

Madalmaade õigusnormid

¹⁷ Toimikust ilmneb, et Madalmaade Kuningriik võttis direktiivi 2004/48 artikli 14 oma siseriiklikku õiguskorda üle Madalmaade tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Wetboek van burgerlijke rechtsvordering) artikliga 1019h. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu

andmetel võimaldab see säte nimetatud direktiiviga reguleeritavates kohtuasjades mõista kohtukulud välja tavapärasest suuremas ulatuses.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 18 Olles saanud Bayeri esitatud hagi, mis põhines patendist tulenevate õiguste rikkumise väitel, tegi Landgericht Düsseldorf hagi tagamise korras 19. detsembril 2005 määruse, millega ta keelas Realchemie'l teatavaid pestitsiide Saksamaale importida ning neid seal omada ja turustada (edaspidi „kohtu alusmäärus“). Koos keeluga määrati trahv keelu eiramise juhuks. Lisaks kohustas Landgericht Düsseldorf Realchemie'd esitama andmed nende pestitsiididega seotud kaubandustehingute kohta ning viimase laovarude arestiti. Kohtu alusmääruses mõistis Landgericht Düsseldorf kohtukulud välja Realchemie'lt.
- 19 Kohtu alusmääruses kohtukulude väljamõistmise jätkuna määras Landgericht Düsseldorf 29. augusti 2006. aasta määruses kohtukulud kindlaks summas 7 829,60 eurot.
- 20 Lisaks määras Landgericht Düsseldorf 17. augustil 2006 ZPO § 890 alusel tehtud määrusega Realchemie'le trahvi (*Ordnungsgeld*) summas 20 000 eurot, mis tuli tasuda Landgericht Düsseldorf kassasse, kohtu alusmääruses seatud keelu rikku-
mise eest (edaspidi „trahvimäärus“) ning mõistis selle trahvimenetluse kulud välja Realchemie'lt.

- 21 Trahvimääruses kohtukulude väljamõistmise jätkuna määras Landgericht Düsseldorf 19. septembri 2006. aasta määruses kohtukulud kindlaks summas 898,60 eurot.
- 22 Lisaks määras Landgericht Düsseldorf 6. oktoobri 2006. aasta määrusega Realchemie'le karistusmaks („Zwangsgeld”, ZPO § 888) summas 15 000 eurot (edaspidi „karistusmaks määrus”), et sundida teda esitama andmed kõnealuste pestitsiididega seotud kaubandustehingute kohta, ning mõistis ka karistusmaks menetluse kulud välja Realchemie'lt.
- 23 Karistusmaks määruses kohtukulude väljamõistmise jätkuna määras Landgericht Düsseldorf 11. novembri 2006. aasta määruses kohtukulud kindlaks summas 852,40 eurot koos intressiga.
- 24 Kõik need kuus Landgericht Düsseldorf otsust tehti Realchemie'le teatavaks mõni päev pärast nende kuulutamist.
- 25 Bayer esitas 6. aprillil 2007 Rechtbank 's-Hertogenboschi (Madalmaad) ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustavale kohtunikule taotluse, et antaks luba Landgericht Düsseldorf tehtud kuue kohtulahendi täitmiseks Madalmaades.
- 26 Rechtbank 's-Hertogenboschi ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik rahuldas 10. aprilli 2007. aasta määrusega Bayeri taotluse tunnistada Landgericht Düsseldorf kuus lahendit määruse nr 44/2001 alusel Madalmaades täidetavaks.

- 27 Realchemie esitas 14. juunil 2007 Rechtbank 's-Hertogenboschile 10. aprilli 2007. aasta määruse peale määruse nr 44/2001 artiklis 43 nimetatud apellatsioonkaebuse, paludes see tühistada ja Bayeri loataotlus tagasi lükata.
- 28 Ta tugines määruse nr 44/2001 artikli 34 alguses ja lõikes 2 ette nähtud tunnustamata jätmise põhjusele, märkides sisuliselt, et kohtu alusmäärust, trahvimäärust ja karistusmakse määrust ei saa teises liikmesriigis tunnustada ega täita, kuna need on tehtud ilma, et Realchemie oleks kohtusse kutsutud, ja ilma suulise menetluseta, ning et kohtukulude kohta tehtud kolme määrust ei saa samuti tunnustada ega täita, kuna need on kolme eespool nimetatud määruse lahutamatu osa.
- 29 Rechtbank 's-Hertogenbosch jättis 26. veebruari 2008. aasta määrusega apellatsioonkaebuse põhjendamatusse tõttu rahuldamata ja kinnitas 10. aprilli 2007. aasta määrust. Ta leidis, et kuigi Landgericht Düsseldorfis määrused tehti ühepoolse taotluse alusel, on need siiski määruse nr 44/2001 artiklis 32 nimetatud otsused ning neid saab seega Madalmaades täita.
- 30 Realchemie' argumendi kohta, et Bayeri taotlus trahvimääruse täitmiseks on vastuvõetamatu, leidis Rechtbank 's-Hertogenbosch, et see, et selles määruks on Realchemie'd kohustatud maksma Landgericht Düsseldorfis kassasse trahvi summas 20 000 eurot, ei muuda asjaolu, et Bayeril on õigus ja huvi nõuda, et Realchemie tööpoolest tasuks kohtu kassasse selle trahvi, mis kujutab endast kohtu alusmääruse järgimiseks sundimist, ning et Bayer võib seega kõnealuse määruse täitmist Madalmaades nõuda.

31 Rechtbank 's-Hertogenbosch mõistis apellatsioonimenetluse kulud välja Realchemie'lt.

32 Kõnealune kohus määras kohtukulud kindlaks mitte Madalmaade tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1019h alusel, nagu Bayer palus, vaid vastavalt üldisele korrale.

33 Realchemie esitas Rechtbank 's-Hertogenboschi 26. veebruari 2008. aasta määruse peale kassatsioonkaebuse. Bayer palus jätta kassatsioonkaebuse rahuldamata ning esitas vastukassatsiooni.

34 Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas mõistet „tsiviil- ja kaubandusasjad” [määruse nr 44/2001] artiklis 1 tuleb tõlgendada nii, et määrust kohaldatakse ka sellise otsuse tunnustamisele ja täitmisele, millega [ZPO] § 890 alusel kohustatakse tasuma trahvi?

2. Kas direktiivi [2004/48] artiklit 14 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse ka sellisele täitemenetlusele, mis puudutab:

a) teises liikmesriigis tehtud otsust intellektuaalomandi õiguse rikkumise kohta;

- b) teises liikmesriigis tehtud otsust, millega määrati karistusmakske või trahv intellektuaalomandi õiguse rikkumise keelu eiramise eest;
- c) teises liikmesriigis tehtud kohtukulude kindlaksmääramise otsuseid, mis on tehtud seoses punktides a ja b nimetatud otsustega?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

³⁵ Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt selgitust, kas määrus, milles on määratud trahv sellise siseriikliku sätte alusel nagu ZPO § 890, kuulub määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse, nii nagu see on määratletud artiklis 1.

³⁶ Hoge Raad der Nederlanden märgib, et tema kahtlused selles osas tulenevad mitmest asjaolust. Kõigepealt on selle kohtu sõnul tegemist trahviga, mille kohus määrab eraõiguslikust isikust poole taotlusel selle eest, et on rikutud kohtu seatud keeldu, kuid mis tasutakse siiski mitte Bayerile, vaid Saksa riigile. Edasi nõutakse see trahv sisse mitte eraõiguslikust isikust poole poolt ega tema nimel, vaid kohtu omal algatusel. Lõpuks viib tegeliku sissenõudmise läbi samuti Saksa kohus.

- 37 Neid asjaolusid silmas pidades leiab Madalmaade valitsus, et Saksa kohtu otsus, milles määrati Realchemie'le trahv, ei kuulu juba oma olemuselt määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse, kuna see otsus on avalik-õiguslikku laadi. Saksamaa valitsus ja Euroopa Komisjon on seevastu seisukohal, et kõnealune otsus kuulub küll määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse, kuna põhimenetlus, millega see otsus on seotud, kuulub tsiviil- ja kaubandusasjade hulka, nii nagu need on selles määruses määratletud.
- 38 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et kuivõrd määrus nr 44/2001 asendab nüüd liikmesriikidevahelistes suhetes, välja arvatud Taani Kuningriiki puudutavas osas, Brüsseli konventsiooni, siis kehtivad Euroopa Kohtu poolt nimetatud konventsiooni kohta antud tõlgendused ka nimetatud määruse kohta, kui määruse ja Brüsseli konventsiooni sätteid saab pidada samaväärseteks (vt eelkõige 10. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-292/08: German Graphics Graphische Maschinen, EKL 2009, lk I-8421, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks nähtub määruse nr 44/2001 põhjendusest 19, et tuleb tagada järjepidevus Brüsseli konventsiooni ja määruse tõlgendustes.
- 39 Selles suhtes tuleb tõdeda, et määruse nr 44/2001 kohaldamisala on samamoodi nagu Brüsseli konventsiooni oma piiratud mõistega „tsiviil- ja kaubandusasjad”. See kohaldamisala on määratletud peamiselt lähtuvalt elementidest, mis iseloomustavad vaidluse poolte vaheliste õigussuhete laadi või vaidluse eset (vt selle kohta eelkõige 28. aprilli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-420/07: Apostolides, EKL 2009, lk I-3571, punktid 42, 45 ja 46 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Mis puudutab täpsemalt hagi tagamist, siis leiab Euroopa Kohus, et selle kuulumise Brüsseli konventsiooni kohaldamisalasse määrab kindlaks mitte selle enda laad, vaid nende õiguste laad, mille kaitse tagatakse (vt eelkõige 27. märtsi 1979. aasta otsus kohtuasjas 143/78: de Cavel, EKL 1979, lk 1055, punkt 8, ning 17. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-391/95: Van Uden, EKL 1998, lk I-7091, punkt 33).

- 41 Kuigi käesoleval juhul on põhikohtuasjas käsitletav trahv ZPO § 890 kohaselt karistuslikku laadi ja selle määranud kohtumääruse põhjendustes on sõnaselgelt räägitud trahvi karistusõiguslikust laadist, on selles kohtuasjas siiski tegemist kahe eraõiguslikust isikust poole vahelise vaidlusega, mille ese on luba täita Madalmaades Landgericht Düsseldorfis kuus otsust, millega see kohus Bayeri esitatud hagi alusel, mis põhines patendist tulenevate õiguste rikkumise väitel, keelas Realchemie'l teatavaid pestitsiide Saksamaale importida ning neid seal omada ja turustada. Sel viisil esitatud hagi eesmärk on kaitsta eraõiguslike isikute õigusi ning see ei eelda, et üks vaidluse pooltest teostaks avalikku võimu. Teisisõnu tuleb Bayeri ja Realchemie' vaheline õigussuhe kvalifitseerida „eraõiguslikuks õigussuhteks” ning see kuulub järelikult mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad” alla määruse nr 44/2001 tähenduses.
- 42 Eelotsusetaotlusest nähtub küll, et Realchemie'le ZPO § 890 alusel Landgericht Düsseldorfis määrusega määratud trahv tuleb täitmise korral tasuda mitte eraõiguslikust isikust poolele, vaid Saksa riigile, et trahv nõutakse sisse mitte eraõiguslikust isikust poole poolt ega tema nimel, vaid kohtu omal algatusel, ning et tegeliku sissenõudmise viib läbi Saksa kohus. Saksa täitemenetluse neid eripäraseid aspekte ei saa siiski pidada määravaks sellest seisukohast, millist laadi on õigus täitmisele. Kõnealuse õiguse laad sõltub nimelt selle subjektiivse õiguse laadist, mille rikkumise tõttu on täitmine määratud, ehk käesolevas asjas Bayeri õigusest tema patendiga kaitstud leiutise ainuõiguslikule kasutamisele, mis vaieldamatult kuulub tsiviil- ja kaubandusajade hulka määruse nr 44/2001 artikli 1 tähenduses.
- 43 Mis puudutab lõpuks Madalmaade valitsuse tõstatatud küsimust, milliste menetlusnormide kohaselt peab siseriiklik kohus põhikohtuasjas kõne all olevaid otsuseid täitma, siis tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selle kohta küsimusi esitanud. Seega ei ole vaja selle kohta otsust teha.

- 44 Eespool esitatut silmas pidades tuleb esimesele küsimusele seega vastata, et määruse nr 44/2001 artiklis 1 sisalduvat mõistet „tsiviil- ja kaubandusasjad” tuleb tõlgendada nii, et seda määrust kohaldatakse sellise kohtuotsuse tunnustamisele ja täitmisele, milles määratakse trahv, et tagada tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud kohtuotsuse järgimine.

Teine küsimus

- 45 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt selgitust, kas kulud, mis on seotud Madalmaades algatatud täitemenetlusega, milles taotletakse kuue sellise otsuse tunnustamist ja täitmist, mis on Saksamaal tehtud vaidluses, milles nõutakse intellektuaalomandi õiguse järgimist, kuuluvad direktiivi 2004/48 artikli 14 kohaldamisalasse, milles on liikmesriikidele pandud kohustus tagada, et kohtuasja võitnud poole kohtukulud kannab üldjuhul kohtuasja kaotanud pool.
- 46 Tuleb meenutada, et vastavalt direktiivi 2004/48 artiklile 1 käsitleb see direktiiv kõiki intellektuaalomandi õiguste jõustamiseks vajalikke meetmeid, menetlusi ja õiguskaitsevahendeid. Lisaks on direktiivi artikli 2 lõikes 1 sätestatud, et need meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid kehtivad kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 3 mis tahes intellektuaalomandi õiguste rikkumise suhtes, mis on ette nähtud eelkõige asjaomase liikmesriigi siseriiklikes õigusnormides. Seega hõlmab direktiivi 2004/48 kohaldamisala üldjuhul täitemenetlust.
- 47 Samuti tuleb märkida, et direktiivi 2004/48 põhjenduste 10 ja 11 kohaselt on selle eesmärk ühtlustada liikmesriikide õigusnorme, et tagada siseturul intellektuaalomandi

kõrge, võrdväärne ning ühetaoline kaitsetase, mitte kehtestada ühtlustatud õigusnorme tsiviil- ja kaubandusajades õiguslase koostöö, kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas ega käsitleda kohaldatava õiguse küsimust. Lisaks, nagu on rõhutatud põhjenduse 11 teises lauses, on neid valdkondi üldisel tasandil reguleerivad ühenduse vahendid üldjuhul samuti intellektuaalomandi suhtes kohaldatavad.

48 Mis puudutab direktiivi 2004/48 artiklit 14, siis selle sätte eesmärk on tugevdada intellektuaalomandi kaitse taset, vältides seda, et kahju saanud isik ei loobuks oma õiguste kaitseks kohtumenetluse algatamisest.

49 Kõnealuse sätte selline tõlgendus, mille kohaselt see on kohaldatav ka täitemenetlusele ja sellega seotud kulud käsitlevatele otsustele, on järelikult kooskõlas nii direktiivi 2004/48 üldise eesmärgiga, milleks on liikmesriikide õigusnormide ühtlustamine selleks, et tagada intellektuaalomandi kõrge, võrdväärne ning ühetaoline kaitsetase, kui ka selle sätte konkreetse eesmärgiga, milleks on ära hoida see, et kahju saanud isik loobub oma intellektuaalomandi õiguste kaitseks kohtumenetluse algatamisest. Vastavalt nimetatud eesmärkidele peavad intellektuaalomandi õiguste rikkumise toimepanija tegevuse tagajärjed jääma üldjuhul täielikult tema kanda.

50 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et kulud, mis on seotud liikmesriigis algatatud täitemenetlusega, milles taotletakse sellise otsuse tunnustamist ja täitmist, mis on teises liikmesriigis tehtud vaidluses, milles nõutakse intellektuaalomandi õiguse järgimist, kuuluvad direktiivi 2004/48 artikli 14 kohaldamisalasse.

Kohtukulud

- ⁵¹ Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artiklis 1 sisalduvat mõistet „tsiviil- ja kaubandusajad” tuleb tõlgendada nii, et seda määrust kohaldatakse sellise kohtuotsuse tunnustamisele ja täitmisele, milles määratakse trahv, et tagada tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuse järgimine.**
- 2. Kulud, mis on seotud liikmesriigis algatatud täitemenetlusega, milles taotleatakse sellise otsuse tunnustamist ja täitmist, mis on teises liikmesriigis tehtud vaidluses, milles nõutakse intellektuaalomandi õiguse järgimist, kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta artikli 14 kohaldamisalasse.**

Allkirjad